

4447 SAYILI İŞSİZLİK SİGORTASI KANUNU UYARINCA YAPILACAK NAKDİ ÜCRET DESTEĞİ UYGULAMASINA İLİŞKİN USUL VE ESASLAR

Tüm dünyada etkisini gösteren koronavirüs salgını karşısında; hem dünyada hem de ülkemizde ekonomik ve sosyal hayatın devamlılığının sağlanması açısından gerekli düzenlemeler yapılmakta olup; bu kapsamda; 7244 sayılı “Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” (“**Kanun**”) 17 Nisan 2020 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yukarıda bahsedilen Kanun’un 7’inci maddesi uyarınca 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu’na geçici 24’üncü madde eklenmiş; eklenen bu madde ile birlikte; gerekli şartları sağlayan işçilere nakdi ücret desteği sağlanması öngörülmüştür. Aynı maddenin son fıkrasında ise “*Bakanlık, nakdi ücret desteğine ilişkin ödeme usul ve esaslarını belirlemeye ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye yetkilidir*” denilmek suretiyle nakdi ücret desteğine ilişkin usul ve esasların Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (“**Bakanlık**”) tarafından belirleneceği düzenlenmiştir. İşbu hüküm doğrultusunda Bakanlık tarafından hazırlanan ve uygulamanın usul ve esaslarını düzenleyen genelge (“**Genelge**”) 22 Nisan 2020 tarihinde yayınlanmıştır.

Bu bilgi notunda sizlere, aşağıda detaylıca açıklanacağı üzere; nakdi ücret desteğinden yararlanma şartları, nakdi ücret desteğine başvuru usulü, ödeme süresi ve şekli, öngörülen düzenlemeye aykırılık hallerinde uygulanacak yaptırımlar hususlarında bilgilendirme yapılacaktır.

Kanun’da nakdi ücret desteği, temel olarak iki grup işçi bakımından öngörülmüş ve bu durum Bakanlık tarafından yayımlanan genelge kapsamında da düzenlenmiştir.

Bu çerçevede nakdi ücret desteğinden yararlanabilecek işçiler aşağıdaki şekilde sınıflandırılacaktır:

- 17 Nisan 2020 tarihi itibarıyla geçerli bir iş sözleşmesinin bulunması koşuluyla, işveren tarafından 22.5.2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu’nun geçici 10’uncu maddesi uyarınca ücretsiz izne ayrılan ve kısa çalışma ödeneğinden yararlanamayan işçiler,
- 15 Mart 2020 tarihinden sonra 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu’un 51’inci maddesi kapsamında iş sözleşmesi feshedilen ve işsizlik ödeneğinden yararlanamayan işçiler.

1- NAKDİ ÜCRET DESTEĞİNDEN YARARLANMA ŞARTLARI

i. Ücretsiz İzne Ayrılan İşçilerin Nakdi Ücret Desteğine Hak Kazanma Şartları

Öncelikle, ücretsiz izne çıkarılmış olan tüm işçilere nakdi ücret desteği sağlanmayacak olup; Kanun’da ve Genelge’de bu gruptaki işçiler bakımından birden fazla şartın kümülatif olarak gerçekleşmesi durumunda destekten yararlanabileceği öngörülmüştür.

Ücretsiz izne ayrılan işçilerin nakdi ücret desteğinden yararlanabilmesi için:

- 17 Nisan 2020 tarihi itibarıyla işçi ile işveren arasında geçerli bir iş sözleşmesi bulunması gerekmektedir.
- İşveren tarafından, 4857 sayılı İş Kanunu’nun geçici 10’uncu maddesi uyarınca işçinin ücretsiz izne çıkarılmış olması gerekmektedir. Kanun ile getirilen düzenleme çerçevesinde; 4857 sayılı İş Kanunu’na eklenen geçici 10’uncu maddesi ile geçici istihdam güvencesi sağlanmış ve işverenler, üç aylık süre boyunca işçileri işten çıkarma yasağına tabi kılınmıştır.

Fakat bu yasakla beraber, işverenler çalışanlarını ücretsiz izne çıkarabilme imkânına da sahip olmuş, bu noktada işçinin nakdi ücret desteğinden yararlanabilmesi için 17 Nisan 2020 tarihi itibari ile işveren tarafından ücretsiz izne çıkarılmış olması gerekmektedir. Şüpheye mahal vermemek adına biz, bu tarihten önce ücretsiz izne çıkarılmış bulunan işçilerin de bu tarih itibari ile nakdi ücret desteğinden yararlanma hakkı bulunduğunu, aksi halin kabulü halinde, daha önce ücretsiz izne çıkan işçiler açısından ciddi bir hak kaybı doğacağını ve eşit işlem ilkesine aykırı bir uygulama yaratılacağını düşündüğümüzü belirtmek isteriz.

- İşçinin sadece ücretsiz izne ayrılmış olması yeterli olmayıp aynı zamanda kısa çalışma ödeneğinden yararlanamaması/yararlanmaması gerekmektedir.
- İşçinin, herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan yaşlılık aylığı almıyor olması gerekmektedir.
- İşçinin, SGK'ya 01, 04, 05, 06, 12, 14, 20, 29, 32, 35, 39, 52, 53, 54 veya 55 numaralı belge türlerinden biri ile bildirilmiş olması gerekmektedir.

Şüpheye mahal vermemek adına belirtmek isteriz ki, biz, işçilerin nakdi ücret desteğinden yararlanabilmesi için, işverenin kısa çalışma başvurusu yapmak zorunda olmadığını, dilediği takdirde, kısa çalışma başvurusu yapmaksızın da işyerinde ücretsiz izin uygulamasına geçebileceğini ve işçilerin bu halde de nakdi ücret desteğinden yararlanması gerektiğini düşünüyoruz.

Yukarıda sayılan tüm koşulları birlikte taşıyan işçiler nakdi ücret desteğine hak kazanacaktır. Nakdi ücret desteğinden yararlanma şartlarını sağlayan işçilere, işverenleri tarafından gerekli bildirim yapılması halinde, 4857 sayılı İş Kanunu'nun geçici 10'uncu maddesi kapsamında ücretsiz izne ayrıldıkları süre kadar ve her halde 17 Nisan 2020-17 Temmuz 2020 dönemini geçmemek üzere nakdi ücret desteği sağlanacaktır.

ii. İş Akdi Feshedilen İşçilerin Nakdi Ücret Desteğine Hak Kazanma Şartları

15 Mart 2020 tarihinden sonra 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'nun 51'inci maddesi kapsamında iş sözleşmesi feshedilen ve işsizlik ödeneğinden yararlanamayan işçilerin nakdi ücret desteğinden yararlanabilmesi için Kanun'da ve Genelge'de yine birden fazla şartın kümülatif olarak gerçekleşmesi öngörülmüştür.

İş akdi feshedilen işçiler için,

- İşçinin iş sözleşmesinin 15 Mart 2020 tarihinden sonra sona ermiş olması gerekmektedir. Bir başka deyişle, 15 Mart 2020 tarihinden önce işsizlik ödeneğine hak kazanacak şekilde iş akdi sona ermiş olsa dahi bu Kanun ve Genelge kapsamında nakdi ücret desteğinden yararlanamayacaktır.
- İşçinin iş sözleşmesinin işsizlik ödeneği almaya hak kazanacak şekilde sona ermiş olması fakat 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'nun diğer hükümlerine göre işsizlik ödeneğinden yararlanamıyor olması gerekmektedir.
- İşçinin herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan yaşlılık aylığı almıyor olması gerekmektedir.

Yukarıda sayılan tüm koşulları birlikte taşıyan işçiler nakdi ücret desteğine hak kazanacaktır. Nakdi ücret desteğinden yararlanma şartlarını sağlayan işçilere işsiz kaldıkları süre kadar ve her halde 17 Nisan 2020 -17 Temmuz 2020 dönemini geçmemek üzere nakdi ücret desteği sağlanacaktır.

iii. İşsizlik Ödeneği Tekrar Başlatılmış İşçilerin Nakdi Ücret Desteğine Hak Kazanma Şartları

4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'nun 50'nci maddesinin dördüncü fıkrasının birinci cümlesi uyarınca; sigortalının, işsizlik ödeneğinden yararlanma süresini doldurmadan tekrar işe girmesi ve işsizlik sigortası ödeneğinden yararlanmak için öngörülen şartları yerine getiremeden, yeniden işsiz kalması durumunda, daha önce hak ettiği işsizlik ödeneği süresini dolduruncaya kadar bu haktan yararlanmaya devam edeceği öngörülmüştür.

Bu kapsamda yeniden işsiz kalan ve daha önce hak ettiği işsizlik ödeneğinin süresi dolduruluncaya kadar işsizlik ödemesi alan işçiler, ödemenin bittiği tarihten itibaren nakdi ücret desteğine hak kazanacaktır. Fakat bu sürenin üst sınırını 4857 sayılı İş Kanunu'nun geçici 10'uncu maddesinde yer alan fesih yapılamayacak süre belirlemektedir, bir başka deyişle bu işçiler de; 17 Nisan 2020 -17 Temmuz 2020dönemini geçmemek üzere nakdi ücret desteğinden yararlanabileceklerdir.

2- NAKDİ ÜCRET DESTEĞİ BAŞVURU USULÜ

i. Ücretsiz İzne Ayrılan İşçiler İçin Nakdi Ücret Desteği Başvurusu

Yukarıda sayılan şartları sağlayan ücretsiz izne ayrılan ve kısa çalışma ödeneğinden faydalanamayan işçilerin nakdi ücret desteğinden yararlanabilmesi için; işverenlerin, ücretsiz izne ayrılan işçilere ilişkin bildirimlerini, Sosyal Güvenlik Kurumu'nun "<https://uyg.sgk.gov.tr/IsverenSistemi>" adresinden Covid-19 Ücretsiz İzin Ekranı'na giriş sağlayarak yapması gerekmektedir.

Ücretsiz izne ayrılan işçilere ilişkin başvurular; ücretsiz izin verilen her ay için ayrı ayrı olmak üzere, ücretsiz iznin verildiği ayı izleyen ayın 3'üne kadar yapılması gerekmektedir. Görüldüğü üzere, çalışanların ayrıca bir başvuru yapmasına gerek olmamakta, başvurular işveren tarafından yapılmaktadır.

Başvuru ekranında, ilgili ayda işçinin ücretsiz izne ayrıldığı gün sayısı, işçinin TC Kimlik Numarası, işçinin IBAN numarası, işveren ve sigortalının cep telefonu bilgilerinin girilmesi gerekmektedir.

Bu şekilde başvuru ekranından bildirim yapılan işçiler için, ilgili aya ait Aylık Prim ve Hizmet Belgelerinde/Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamelerinde eksik gün nedeninin, "28-Pandemi Ücretsiz İzin" olarak seçilmesi gerekmektedir.

Fakat aynı ayda pandemi ücretsiz izin eksik gün koduyla birlikte başka bir eksik gün kodunun olması halinde, eksik gün kodunun "29 Pandemi Ücretsiz İzin ve Diğer" olarak bildirilmesi gerekmektedir.

Ayrıca belirtmek gerekirse; 17 Nisan 2020 tarihinden sonra ücretsiz izne ayrılmasına rağmen, Aylık Prim ve Hizmet Belgelerinde/Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamelerinde "28-Pandemi Ücretsiz İzin" eksik gün nedeni yerine, yanlışlıkla başka bir koddan bildirim yapanların, eksik gün kodunun değiştirilmesi için Sosyal Güvenlik Kurumu'nun ilgili il müdürlüğü/sosyal güvenlik merkezine başvurulmaları gerekmektedir.

BAİC HUKUK

Ek olarak belirtmek gerekir ki, yapılan başvuru bilgilerinde güncelleme yapılabilmektedir. Bunun için "<https://uyg.sgk.gov.tr/IsverenSistemi>" üzerinden yapılan başvuru ve güncelleme işlemleri, ücretsiz iznin uygulandığı ayı takip eden ikinci ayın sonuna kadar yapılması gerekmektedir. Ancak bu şekilde uygulamanın yürürlükte olduğu sürenin tamamlanmasından sonra izleyen ay sonuna kadar yapılan ve hak doğurucu nitelikteki başvurular en fazla bir önceki ay için yapılabilmektedir.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu Ek-9 kapsamında, ev hizmetlerinde 10 günden fazla sigortalı çalıştıran işverenler ise; ücretsiz izne ayıracakları işçilerini ücretsiz iznin verildiği ayın sonuna kadar "*28-Pandemi Ücretsiz İzin*" eksik gün koduyla Sosyal Güvenlik İl Müdürlüklerine ya da Merkez Müdürlüklerine bildirmesi gerekmektedir.

ii. İş Akdi Feshedilmiş İşçiler İçin Nakdi Ücret Desteği Başvurusu

İş sözleşmesi, 15 Mart 2020 tarihinden sonra feshedilen ancak işsizlik ödeneği başvurusuna rağmen bu ödeneye hak kazanamayan işsizlerin nakdi ücret desteği ödemeleri, ayrıca başvuru yapmalarına gerek bulunmaksızın İŞKUR tarafından re'sen gerçekleştirilecektir.

İş sözleşmesi 15 Mart 2020 tarihinden sonra, 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'nun 51'inci maddesi kapsamında feshedilen ancak işsizlik ödeneği başvurusunda bulunmayan işsizlerin nakdi ücret desteği ödemeleri, "<https://esube.iskur.gov.tr/>" internet adresinden veya e-Devletten işsizlik ödeneği başvurusunda bulunmaları üzerine İŞKUR tarafından gerçekleştirilecektir.

3- NAKDİ ÜCRET DESTEĞİ ÖDEME SÜRESİ VE ÖDEME TUTARI

Kanun'da ve Genelge'de aranan şartları sağlayan her bir işçi için ödenecek tutar; 39,24 Türk Lirası olarak belirlenen bir günlük tutardan damga vergisi düşüldükten sonra hesaplanan tutar ile ödemeye hak kazanılan gün sayısı çarpımı sonucu elde edilen tutara tekabül edecektir.

Fakat sağlanacak bu maddi desteğe, süre bakımından bir sınırlama getirilmiştir. Nakdi ücret desteğinin süresi, 4857 sayılı İş Kanununun geçici 10'uncu maddesi kapsamında;

- Ücretsiz izne ayrılanlar için, 17 Nisan 2020 -17 Temmuz 2020 tarihleri arasında ücretsiz izinli olunan süreleri kapsayacaktır. Cumhurbaşkanı tarafından 4857 sayılı İş Kanununun geçici 10'uncu maddesinde yer alan fesih yapılamayacak sürenin uzatılması halinde, nakdi ücret desteği de aynı süre için uzatılacaktır.
- İşsizlik ödeneğinden yararlanamayan işçiler için nakdi ücret desteğinin süresi, 17 Nisan 2020-17 Temmuz 2020 tarihleri arasında işsiz olarak geçen süreleri kapsayacaktır. Cumhurbaşkanı tarafından 4857 sayılı İş Kanununun geçici 10 uncu maddesinde yer alan fesih yapılamayacak sürenin uzatılması halinde, nakdi ücret desteği de aynı süre için uzatılacaktır.

Nakdi ücret desteği, bir ay içerisinde en çok 30 gün olmak üzere, ödeme kanalları yoluyla (IBAN'a havale veya EFT, Posta Çek Hesabı, PTT şube veya konutta ödeme) işçinin kendisine ödenecektir.

SGK, nakdi ücret desteği kapsamında işverenler tarafından yapılan beyana bağlı bilgileri aylık olarak bildirilen ücretsiz iznin yapıldığı ayı takip eden ayın 5'ine kadar İŞKUR'a bildirecek, İŞKUR, bu verileri esas alarak nakdi ücret desteklerini her ayın 8'inde ödemeye başlayacaktır. Belirlenen günlerin hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil günlerine denk gelmesi halinde takip eden ilk iş günü işlemler gerçekleştirilecektir.

BAİC HUKUK

Konuyla alakalı yayınlanan Genelge'de önemli bir diğer husus ise; birden fazla işyerinde çalışan işçilere ilişkindir. Bu çerçevede Genelge ile getirilen düzenlemelere göre, birden fazla işyerinde çalışırken bu işyerlerinden 4857 Sayılı İş Kanunu'nun geçici 10'uncu maddesi kapsamında ücretsiz izne ayrılanlar adına işverenler tarafından bildirilen prim ödeme gün sayıları toplanır. Bu kişiler adına 30 günden eksik kalan gün sayısı kadar nakdi ücret desteği ödenir. İlgili ayda toplamda 30 gün ve üzeri prim bildirim yapılmaması durumunda, bu kişiler nakdi ücret desteğine hak kazanamaz.

Nakdi ücret desteğinden yararlananların genel sağlık sigortası bakımından da ayrıcalıklı olacakları Kanun uyarınca öngörülmüştü. Bu kapsamda Genelge'de de 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanun'una göre genel sağlık sigortalısı veya genel sağlık sigortalısının bakmakla yükümlü olduğu kişi kapsamına girmeyenler, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 60'ıncı maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamında genel sağlık sigortalısı sayılacağı düzenlenmiştir. Bu kişilere ait genel sağlık sigortası primleri, İŞKUR tarafından Sosyal Güvenlik Kurumu'na ödenecektir.

4- NAKDİ ÜCRET DESTEĞİNİN SONA ERMESİ VE UYGULANABİLECEK YAPTIRIMLAR

Nakdi ücret desteğinden yararlanan dönemde, aynı veya başka bir işyerinde işe başlanması ve/veya herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan yaşlılık aylığı alınmaya başlanması halinde nakdi ücret desteği kesilecektir.

Ücretsiz izne ayrılarak nakdi ücret desteğinden yararlanan işçinin fiilen çalıştırıldığı tespit edilirse, bu şekilde çalıştırılan her işçi ve çalıştırıldığı her ay için ayrı ayrı olmak üzere fiilin işlendiği tarihteki 4857 sayılı İş Kanunu'nun 39'uncu maddesinde belirlenen aylık brüt asgari ücret tutarında çalışma ve iş kurumu il müdürlüklerince idari para cezası uygulanacaktır.

İdari para cezasına ek olarak bir de, fazla ve yersiz ödemeye sebep işverenlerden, ödenen nakdi ücret desteği, ödeme tarihinden itibaren işleyecek kanuni faizi ile birlikte tahsil edilecektir.

Genelge'nin 5'inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında düzenlenen işverenin yapacağı düzeltme ve güncelleme bildirimleri nedeniyle oluşan fazla ve yersiz ödemelerin ise, takip eden ay için yapılacak nakdi ücret desteği ödemesinden mahsup edileceği düzenlenmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu'nun geçici 10'uncu maddesi kapsamında fesih işleminin yapılamayacağı (17 Nisan 2020 -17 Temmuz 2020) dönemi izleyen ayın sonuna kadar mahsuba yeter veya hiç nakdi ücret desteği alamayacak kişi bakımından ortaya çıkan fazla ve yersiz ödemeler ise, işverenden genel hükümlere göre İŞKUR tarafından tahsil edilecektir.

Konu ile ilgili herhangi bir soru veya yorumunuz olması halinde, bizlerle her zaman iletişime geçebilirsiniz.

23.04.2020
BAİC Hukuk Bürosu